

Transkribering er et tilbud til deg som av ulike grunner ikke kan lytte til podcasten. Denne transkriberingen er gjort ved hjelp av kunstig intelligens. Tekstbaserte alternativ til lyd sikrer at alle får tilgang til samme informasjon og er en viktig del av arbeidet med å fremme universell utforming.

Utskrift av lydfil om å stemme

Gjertrud

Da skal vi snakke om det og stemme. Martin aller først har man plikt til å stemme i et kommunestyre?

Martin

Ja du må stemme, når du er til stede i kommunestyret og en sak tas opp til votering som du sier eller du skal stemme over den da du må du avgi stemme.

Gjertrud

Ja men men gjelder det også alle saker? Det er jo mange krevende saker også man kan få i løpet av en periode.

Martin

Ja, og da er det ikke slik at du kan gå på gangen eller si at jeg kommer ikke på det møtet, for jeg har ikke lyst på stamme på det. Da må ta de vanskelige valgene, ikke bare de.

Gjertrud

Martin

Som du synes er morsomme eller enkle.

Gjertrud

Ja, men for eksempel noe av det første som mange av disse nye folkevalgte skal bøyte på. Det er jo valg av ordfører. For eksempel kan man stemme blankt.

Martin

Der det kan man gjøre, men det er ikke veldig ofte man gjør, men ved valg og ved ansettelse, og dere skal jo bare ansatte en i kommunestyret, Og det er kommunedirektøren der har du lov til å stemme blankt. Det er den eneste gangen du kan stemme blankt, men ellers så er det slik at de aller fleste forslag eller skal formuleres slik at du kan stemme enten ja eller nei. Eller for eller imot. Det er jo en betryggelse at dette skal tvinges til å stemme på noe du ikke ønsker.

Gjertrud

Ja, og det kommer vi litt tilbake til, for det er litt. Det er litt viktig prinsipp, men hvis vi spoler litt tilbake og hvordan er det man stemmer?

Martin

Da det ofte slik at man viser stemmetegn Som man sier. Og det er enten med, at man rekker det hånd i været eller med at de som stemmer imot, rekker hånd i været, eller at dem som stemmer for rekker hånd i været. Det sier ordføreren ifra. Noen gjør det og elektronisk nå, og da må du trykke på en knapp. Men det som er viktig å huske på er at det skal være offentlig hva du stemmer, så det nytter ikke å si at bare Arbeiderpartiet eller Senterpartiet eller Høyre eller frp stemte sånn og sånn det skal fremgå at du stemte ja eller nei til det, eller du stemte på den eller den kandidaten.

Gjertrud

Og det skal fremgå i protokollen.

Martin

Det kommer.

Gjertrud

må man stemme det samme som partiet sitt?

Martin

Nei... du er jo innvalgt med at partiprogram i bakhånd og innvalgt for et parti, men i realiteten så er du innvalgt som enkeltperson. Så om du ikke stemmer likt med partiet ditt, så gjør ikke det noe. Det er ingen som kan tvinge deg til å stemme på slik eller slik. Men du har ofte lovet velgerene noe, så den du står ansvarlig overfor er jo egentlig velgerne dine.

Gjertrud

Men, men må jeg da si ifra på forhånd, eller hvordan gjør man det praktisk?

Martin

du må jo ikke si ifra på forhånd, med det kan være veldig lurt. Ja, de fleste partier har jo gruppemøte før kommunestyret og formannskapsmøter, og da er det lurt å ta det opp på gruppemøte og si at jeg er ikke enig i det som vi har sagt her. Jeg har lyst på å stemme det slik min egen overbevisning sier, og det er jo mener jeg at man bør gjøre, og det er stort takhøyde i norske partier for det.

Gjertrud

Da har vi snakket litt om åssen man stemmer, men det er jo andre litt sånn formelle regler rundt det her med med avstemning og og et ord som mange kanskje vil komme bort til det her. Det er det her med vedtaksførhet. Der kommunestyret vedtaksføre? Hva betyr det?

Martin

Det betyr i loven, så står det at halvparten må være til stede når du skal avgi stemme. Og det er jo som regel i norske kommunestyrer for det du møter jo opp når du blir innkalt til kommunestyret eller så møtet blir du innkalt den vara for deg hvis du er syk eller ikke kan møte. Så stort sett, så er jo alle tilstede, og det er ofte ikke et problem. Nei, det er slik at ja alle her er alle til stede og vi stemmer, men hvis det skulle skje noe og for eksempel litt over halve kommunestyret er borte, da

hjelper det ikke å stemme, for da blir ikke vedtaket gyldig. og ved det konstituerende møtet, som er det første møtet skarpet der, er det enda strengere. Der må det være 3/4 være tilstede.

Gjertrud

Så rådet er jo da å møte opp i god tid.

Martin

ja, møt opp i god tid, og det er jo noe annet. Hva gjør du, hvis du kommer for sent? Ja hva gjør du da ? hvis bussen er forsinket eller hvis det var ekstra glatt i dag? Da må lærdommen være at da sørger du for at bedre tid neste gang, men hvis du er kommet for sent da og det har skjedd et eller annet. Regelen er da at du skal være med å stemme på den saken de driver og behandler. Hvis du har muligheten til å sette inn i hva slags sak de diskuterer og hva slags forslag som ligger på bordet. Ikke bare hva som formannskapet har innstilt på, men hva slags forslag som eventuelt er diskutert i kommunestyresalen før du kom. Har du muligheten til å sette det inn i hva den saken dreier seg om og hvilke forslag det er, så skal du være med å stemme.

Gjertrud

ja, fordi det er nok noen som praktiserer sånn at hvis du ikke er der ved innledning av saken, så får du heller ikke lov å være med under behandlingen, men slik er det nødvendigvis ikke.

Martin

Nei, vår vurdering er at hvis du har muligheten til å sette deg inn i hva det dreier seg om. Så skal det være med å stemme når du kommer, selv om du kommer midt under saken.

Gjertrud

Men hva hvis det sitter en annen person på plassen din, en som er vararepresentant ? Hva gjør du da?

Martin

Hvis du er så heldig å ha en vararepresentant som har tatt Plassen din allerede, så synes jeg at da skal man se litt praktisk på dette , og da får den være med å behandle den saken som de har begynt med.

Gjertrud

ja, det er en ryddig regel . Er det slik at stemmerekkefølgen liksom når rekkefølgen på forslagene behandles, har det noe å si?.

Martin

ja, det kan ha mye å si for det i mange saker, så er det sånn at hele kommunestyret er enige, og det er kanskje vært behandle flere ganger slik at det er bare ett forslag som er igjen at når det kommer til kommunestyrets behandling. Og da stemmer dere, slik at de som stemmer for de forholder seg i ro. De som er imot de viser stemmetegn. Det er en ofte brukt metode, - men hvis du har flere forslag. du har kanskje formannskapets innstilling. Du har kanskje kommet noen egne forslag underveis eller andre partier har kommet med noe, så kan du kanskje sitte med fire, fem, seks forskjellige forslag med mange underpunkter. Og da må man tenke gjennom hva slags måte skal vi ha stemme?

Gjertrud

Og da nevnte du tidligere at man skal kunne stemme for og imot et forslag

Martin

Ja, det er jo da slik at hvis du har Ulike forslag, så kan du i noen tilfeller sette dem opp mot hverandre. Det er egentlig to tilfeller, og det ene er ved budsjettet, for vi må vedta et budsjett. Hvis du sitter med to budsjettforslag og ingen av de får flertall, så setter man de opp mot hverandre. Men i de andre sakene så trenger du egentlig ikke å avgjøre det. Det er ikke slik at man må si at enten a eller b. Du kan si nei til både a og b. Da må du stemme først over forslag a og hvis det da faller, så kan du gå til forslag b hvis det da ikke bli vedtatt det heller, så har du ikke gjort et vedtak og sånn kan det være .. Du kan ikke sette 2 forslag opp mot hverandre hvis du nekter på det. Det er nok om en motsetter seg det. Det er ikke slik at det er flertallet som avgjør hvordan dette skal gjøres.

Gjertrud

men rekker jeg opp hånda og sier ifra da eller hvordan gjør jeg det?

Martin

Da er det ofte slik at ordføreren sier - nå har vi igjen 2 forslag, kan vi sette de 2 forslagene opp mot hverandre?, Hvis du er enig i det, så sier du ja eller nikker. Men hvis du er uenig, så sier du fra: nei, jeg vil stemme enkeltvis over disse forslagene. Og da kommer vi inn på det andre du spurte om: hva slags rekkefølge stemmer vi i, og da er jo det god kutyme er jo egentlig da å si at vi skal ta det mest ytterliggående forslaget først, slik at vi får stemte over alle forslagene.

Gjertrud

Men hva er ytterliggående da? For å gjøre det enda mer komplisert.

Martin

Ja da kan du si at det er det forslaget som vi tror for færrest stemmer. Det kan vi kanskje begynne med, for det er klart hvis du har 3 eller 4 forslag, så er det jo noen av de som da har vært i diskusjonen rundt de kommunestyresalen og liksom avtegnes et bilde hvem er det som skal støtte hva og da bør du jo begynne med det forslaget som får færrest stemmer, slik at vi får stemt på det, og hvis du da har fremme det forslaget som har fått færre stemmer. Kanskje du har lyst til å bli med på det som det neste forslaget som jeg ikke er så veldig langt unna ditt? Så får du kanskje flertall for det? Det er en god regel å begynne med det som er har ligger an til å få færre stemmer, men dette kan det være uenighet om. Hvilke er det som vi tror for færre stemmer? Så i verste fall så må man diskutere det, og da og stemme over hvordan man skal ha stemmerekkefølgen. Men det er ikke veldig ofte vi gjør, så i praksis så er det slik at ordføreren sammen med gruppeledere prøve å finne ut en metode for hvordan vi skal stemme, så vi får vist kommunestyrets vilje. For det er hensikten, ikke sant? Å vise hva er det flertallet i kommunestyret mener. Ikke det å lure deg til å stemme på noe du egentlig ikke har lyst til

Gjertrud

Nei, for det er også et viktig prinsipp at du skal kunne stemme på det du er overbevist om.

Martin

Ja, det er din egen overbevisning som teller eller sagt på litt mer folkelig måte. Hva er det du har lovet velgerne dine? Det er det du må prøve å leveere på. Der må vi stemme på den måten slik at alle får gitt uttrykk for sin mening og det de har gått til valg på.

Gjertrud

Men mange av disse reglene her. Noen av de er jo litt formelle, men nå som det du snakker om, det er mye liksom politisk skjønn og vurdering her. Hvem? Hvem er det jeg kan snakke med? Hvis jeg liksom ikke helt forstår det?

Martin

Blir det mange forslag og det er litt uoversiktlig, hva er konsekvens av det ulike forslaget? Så kan du jo be om gruppemøte eller si til gruppelederen at vi bør ta et gruppemøte og diskutere hvordan vi skal forholde oss til ulike forslagene. Og blir enig med gruppelederen hvordan Din gruppe ønsker at stemmerekkefølgen skal være. , og så kan ordføreren og gruppelederen diskutere dette her og bli enige om hvilke rekkefølge vi gjør de. Det er det mest. vanlig praktiske måten.

Gjertrud

Er det da andre ting når det gjelder det å stemme som vi bør ta opp her, eller tenker vi at vi er i mål?

Martin

Det er det viktigste er jo det jeg husker på at du du skal stemme etter din egen overbevisning, og det er ikke bestandig det som ser ut som logikk i fra administrativ side eller fra faglige siden er det beste. Det kan hende at du har en annen politisk overbevisning, og da er det jo viktig i kommunestyret er følge siden det politiske overbevisning, og jeg tenker også at kanskje kan du være enda, kan vi være enda flinkere til å følge magesfølelsen vår og si at ja, vi må tro på det vi har gått til valg på det vi har lovet velgerne våre og sier at, ja, vi stoler på hva vi har sagt og det er godt nok.

Gjertrud

Det var et godt råd. Lykke til dette her kommer til å gå veldig bra.

Martin